
Sto tisíc dolarů za to, že odejdete z vysoké školy

Sto tisíc dolarů za to, že odejdete z vysoké školy

HOSPODÁŘSKÉ NOVINY

31.8.2012, Rubrika: Lidé, Strana: 27, Autor: RADOVAN VÁVRA, Téma: Ostatní

Komentář RADOVANA VÁVRY nezávislého konzultanta

Protože jsem ortodoxní zastávce volného trhu, nemám se školním problémem. Dokonce tvrdím, že není obtížné dodat argumenty k tomu, že právě jeho absence zásadně vzdělání poškozuje. Ostatně celá koncepce moderního vzdělávání je natolik komplikovaná, že problém školního je vlastně okrajový. Skutečným oříškem vzdělávání je otázka, jak jeho výstupy trvale udržovat na úrovni, která odpovídá potřebám trhu práce.

Uspokojivé řešení zatím neexistuje, každý systém žije výlučně ze své vnitřní energie, která je živena jednoduchou mantrou, že vzdělání jaksí samo o sobě garantuje lepší život. To je asi v abstraktní rovině pravda, ale o tom ani není sporu. Otázka je, jak moc nebo jak málo, jaká forma a jaký obsah je tím, co lidský život objektivně posouvá dopředu. Odpověď neznáme.

Další problém vzdělávání spočívá v jeho etapovitosti. V dnešní společnosti je typické, že v první třetině života se v podstatě pouze vzděláváme a ve zbývajících dvou třetinách se nevzděláváme vůbec. Je to, jako kdyby hokejista přestal trénovat v deseti letech a očekával, že do svých třiceti halt tu NHL dojde na autopilota. Při rychlosti, jakou se v dnešním světě uvolňují nové poznatky a popírají stará dogmata, je tento přístup neuvěřitelný. Netroufám si tvrdit, že svět by byl lepší, kdybychom alespoň jednou za pět let na půl roku opustili své kariéry a vrátili se na jeden semestr do akademického prostředí. Ale proč nám není divné, že auto jednou za rok do servisu patří, a naše mozky ne?

A koho vlastně vzdělávání vytváří? Samozřejmě onu tak potřebnou střední třídu. Řečí čísel: rodinu, jejíž majetek má hodnotu řádově 2 miliony korun. Dle novinových titulků a veřejného mínění se tato část společnosti ztenčuje. To se často překládá jako špatná zpráva s poukazem na to, že střední třída se potápí do příjmového podprůměru. To však čísla nenaznačují. Z výzkumů spíše vyplývá, že zatímco majetek střední třídy za poslední čtvrt století stagnuje, tedy minimálně neklesá, majetek vyšší střední třídy se za stejné období zvětšil ze zhruba 6 na 11 milionů korun ve stálých cenách. Co je však podstatnější, více středněpříjmových rodin se posunulo vzhůru než dolů.

Zpět ale ke střední třídě. Její role v systému je nezastupitelná, a je tedy žádoucí, aby absolventi vysokých škol tuto vrstvu doplňovali. Cesta na samý kariérní vrchol – ať už korporátně hierarchický, nebo příjmový – je ale trochu klikatější než prosté absolvování vysoké školy a nikdo by neměl očekávat, že diplom z VŠE z něj udělá Rockefellera nebo Steva Jobse. Ikona nakouslého jablka patřila k mnoha nejbohatším lidem světa, kteří vysokou školu nikdy nedokončili.

A jací další miliardáři nemají diplom? Roman Abramovič, Mark Zuckerberg, Steve Balmer, Michael Dell a samozřejmě Bill Gates. Co však, kromě peněz a neuvěřitelných soukromých jachet, sdílejí beze zbytku, je nekončící zvědavost a touha hledat odpovědi. To se ale na žádné škole neučí. Možná i s touto myšlenkou založil Peter Thiel – další megaboháč – nadaci, původně zvanou „20 pod 20“, která dnes pod jeho jménem vyplácí vybraným studentům částku 100 tisíc dolarů za to, že dobrovolně odejdou z univerzit a budou se věnovat podnikání, výzkumu nebo sociálním aktivitám. A pak radte dětem, co mají po maturitě dělat!

Netroufám si tvrdit, že svět by byl lepší, kdybychom alespoň jednou za pět let na půl roku opustili své kariéry a vrátili se na jeden semestr do akademického prostředí. Ale proč nám není divné, že auto jednou za rok do servisu patří, a naše mozky ne?